

Faktaark

Strategi for styrket dansk engagement med de afrikanske lande

Regeringen fastlagde i regeringsgrundlaget, at der skulle udarbejdes en samlet plan for Afrika, der skulle samtænke og styrke de mange nuværende og fremtidige bilaterale og europæiske tiltag og sigte efter at skabe samarbejde, sikkerhed og flere muligheder.

Regeringen har i sit arbejde med strategien lagt vægt på inddragelse og vigtigheden af at lytte til afrikanske stemmer. Konsultationer med en bred skare af partnere internationalt, herunder løbende i bl.a. FN og EU, samt i Danmark og ikke mindst Afrika har derfor stået centralt i strategi-processen.

Siden august 2023 er der gennemført ministerrejser til 13 afrikanske lande, hvor der er blevet søgt input til strategien. Indkommende besøg fra 28 afrikanske lande i samme periode har ligeledes været anvendt til konsultationer, bl.a. under Danmarks værtskab for nordisk-afrikansk udenrigsministermøde i maj 2024. Danske ambassader i afrikanske lande har desuden spillet en vigtig rolle i at organisere rundbordsdrøftelser med mange relevante partnere. Repræsentanter fra bl.a. afrikanske regeringer, civilsamfund, erhvervsliv og unge har leveret input til strategien.

Partnere i Danmark på tværs af bl.a. FN, civilsamfund, erhvervslivet og unge har tilsvarende været engageret gennem rundbordsdrøftelser, workshops m.m. Mere end 25 skriftlige input er modtaget fra interessenter i Danmark.

Strategien for styrket dansk engagement med de afrikanske lande analyserer udfordringer og potentialer i Afrika i en tid, hvor Afrikas geopolitiske relevans aldrig har været større. Tilsvarende fastslår strategien, at det er i Danmarks og EU's egen interesse at engagere sig mere i Afrika. Strategien anviser, hvordan Danmark vil fremme mere ligeværdige partnerskaber med afrikanske lande gennem en ny og bredere retning for det fremadrettede danske engagement. Bilateralt, gennem EU eller i multilaterale fora. Og hvor Afrikas rolle i international politik anerkendes.

Strategien indeholder tematiske kapitler om henholdsvis Danmark og EU i Afrika; investeringer og styrket handelssamarbejde; klimatilpasning og grøn vækst; teknologi og innovation; migration; afrikanske løsninger på fred og konflikt; en tidssvarende international arkitektur; samt aktivt mellemfolkeligt engagement, udveksling og kultursamarbejde. Områder, hvor der ses potentiale for et styrket samarbejde.

For at give strategien luft under vingerne har regeringen parallelt taget stilling til en første række af konkrete tiltag, der skal understøtte strategiens forankring i både Danmark og afrikanske lande.

Partnere vil løbende blive inddraget i opfølgningen på strategien. Yderligere initiativer forventes at følge som led i strategiens videre implementering i de kommende år.

Faktaark

Tal og tendenser om Afrika

Demografisk udvikling

- Afrikas befolkning vil stige markant i de kommende år. Frem mod 2050 forventes en befolkningstilvækst på 70% i Afrika, mens Europa vil opleve et fald på 5%.
- Med sine nuværende ca. 1,5 milliarder indbyggere er Afrika det næstmest befolkede kontinent, og Afrikas samlede befolkning forventes at stige til tæt på 2,5 milliarder i 2050.
- I 2050 vil hver fjerde person i verden bo i Afrika, og hver tredje af verdens unge mellem 15 og 25 år vil være afrikansk.

Investeringer og handelssamarbejde

- Afrika huser 11 ud af verdens 20 hurtigst voksende økonomier, og kontinentet estimeres i 2050 at rumme 24% af verdens samlede befolkning i den arbejdsdygtige alder.
- Op til 12 millioner unge træder hvert år ud på jobmarkedet, mens der kun skabes omkring tre millioner jobs.
- EU er fortsat den største handelspartner for afrikanske lande, men i løbet af de sidste 20 år er EU's andel af den samlede afrikanske samhandel med omverdenen faldet med en fjerdedel.
- Kina er det land, der individuelt handler mest med det afrikanske kontinent, og deres andel af Afrikas samhandel er i løbet af de sidste 20 år firedoblet.

Klimatilpasning og grøn vækst

- 2050 forventes hver anden klimafordrevne person at være fra Afrika, hvilket understreger kontinentets sårbarhed over for klimaforandringer.
- Afrika besidder godt 39% af verdens vedvarende energiressourcer og er hjemsted for ca. 30% af verdens mineralreserver, som er essentielle for den grønne omstilling.

Teknologi og innovation

- Antallet af aktive sociale mediebrugere i Afrika er steget markant fra 69 millioner i 2011 til over 420 millioner mennesker i 2021.
- Mindst 39 afrikanske lande været udsat for desinformationskampagner, hovedsageligt fra Rusland.

Migration

- Der blev i 2023 registreret 292.985 irregulære ankomster fra Afrika til Europa via de primære migrationsruter fra det afrikanske kontinent. Heraf var 182.759 personer fra afrikanske lande. Mere end 3.000 personer blev rapporteret døde eller forsvundet i forsøget på at krydse Middelhavet i 2023.

Fred og konflikt

- Sikkerhedssituationen er i mange afrikanske lande en udfordring, som truer regional stabilitet. Fem ud af de 10 lande, der er hårdest ramt af terrorisme ligger i Afrika, og årligt rapporterede dødsfald i Afrika forbundet med militante islamistiske grupper er steget fra 14.384 til 23.322 på under et årti.
- 9 ud af 10 kup, der er registreret globalt siden 2020, er fundet sted i Afrika.

Reform af den internationale arkitektur

- Afrika har 54 ud af 193 stemmer i FN's Generalforsamling. Det svarer til lidt over en fjerdedel af FN's stemmer.
- I FN's Sikkerhedsråd er de afrikanske lande ikke at finde blandt Rådets permanente medlemmer. Dette på trods af, at mere end halvdelen af de beslutninger, der træffes i FN's Sikkerhedsråd, handler om konflikter i Afrika. Den afrikanske gruppe har én plads per 18 lande, mens den vestlige gruppe, som Danmark er en del af, har én plads per knap 6 lande.

Udveksling

- Antallet af afrikanske unge er stigende, og der er derfor også flere afrikanske studerende, der søger studieophold i udlandet. I Europa er der især mange studerende fra Afrika i Frankrig, Storbritannien og Tyskland. Uden for Europa er der et stort antal afrikanske studerende i Kina, USA og Rusland.
- Samtidig er der en tendens til, at afrikanske studerende i stigende omfang søger mod lande som Kina og Rusland frem for Europa.

Faktaark

Konkrete tiltag i Afrika-strategien

➤ **Styrket diplomatisk tilstedeværelse i Afrika – i bredde og i dybde**

- Der åbnes ambassader i Tunesien, Senegal og Rwanda i 2025.
- Der udsendes flere diplomater til en række eksisterende ambassader og etableres regionale hubs på ambassaderne i Egypten, Kenya, Sydafrika og Nigeria. Også ambassaden i Ghana styrkes for at understøtte arbejde med fred og sikkerhed i Vestafrika. Ambassaden i Etiopien vil fortsat fungere som kontinental udkigspost, bl.a. i kraft af AU-hovedsædets placering i Addis Ababa.
- For at kunne være mere til stede i lande, hvor Danmark ikke har en ambassade, arbejdes der på en fleksibel model, der kan muliggøre tilstedeværelse i udvalgte, sideakkrediterede lande, eksempelvis på EU's delegationer i Afrika.
- Ambassaderne i Mali og Burkina Faso lukkes, da betingelserne for et konstruktivt bilateralt samarbejde ikke længere er til stede. Efter lukning vil landene dækkes fra København og af en ny Særlig Repræsentant for Sahel og Store Søer-regionen. Støtte til befolkningerne i landene opretholdes gennem humanitær støtte og et fortsat udviklingsengagement

➤ **Styrket politisk dialog med Afrika**

- Udover øget dansk engagement vil Danmark også kæmpe for øget europæisk engagement. EU skal blive bedre til at bygge ligeværdige partnerskaber og være de afrikanske landes foretrukne partner. Derfor vil Danmark arbejde for at styrke dialogen mellem EU og Afrika forud for det næste forventede EU-AU-topmøde under dansk EU-formandskab.
- Der vil blive søgt indgået nye grønne strategiske partnerskaber med toneangivende afrikanske lande på tværs af kontinentet. Dialog vil blive indledt med Egypten, Nigeria, Ghana og Kenya for at sondere interesse.

➤ **EU som en stærkere og mere effektiv aktør i Afrika**

- EU skal kunne levere, hvor der er brug for det. Det kræver stærkere koordination mellem medlemslandene og øget samspil mellem EU's instrumenter, så EU's styrker omsættes i indflydelse svarende til mindst EU's samlede vægt i verdenssamfundet. Derfor vil Danmark bidrage til konkrete EU-indsatser i afrikanske lande, hvor Danmark er til stede. I 2025 planlægges 295 mio. kr. afsat til at understøtte dansk engagement i EU-indsatser i Afrika igennem Global Gateway og Team Europa. Fokus vil bl.a. være på regional frihandel, grøn infrastruktur og digitalisering. Fx et konkret projekt, der skal skabe flere jobs for unge i Nigeria.

➤ **Forbedring af muligheder for samhandel og danske investeringer**

- Udenrigsministeriets eksportrådgivning på afrikanske markeder bliver billigere. For afrikanske lande forventes ca. 40 procent billigere rådgivning end i dag. Foreløbige forventede nye timepriser: Lavindkomstlande = 700 kr., mellemindkomstlande = 900 kr., højindkomstlande = 1.400 kr. Nuværende timepris 1.120 kr. i alle lande. Alle 54 afrikanske lande vil blive takseret til lavindkomstkategori.
- For at skabe flere muligheder for danske virksomheder på afrikanske markeder etableres i 2025 en ny Afrika-facilitet på 150 mio. kr. i regi af Danmarks Eksport- og Investeringsfond (EIFO). Konkret vil puljen blive anvendt som tabsramme til at afdække risikoen på eksportkreditfinansiering på omkring 500 mio. kr. For at styrke dansk eksport vil faciliteten fokusere på eksportkreditfinansiering i højrisikolande i Afrika, hvor det i dag ellers er svært for EIFO at yde finansiering.
- I regi af Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU) vil et nyt Afrika-vindue på 100 mio. kr. supplere sidste års reform af IFU. Midlerne anvendes til, at IFU kan låne penge ud til virksomheder ved mindre projekter, eller ved at IFU investerer ind i mindre projekter. IFU sænker med andre ord sit krav til størrelsen på de projekter, de engagerer sig i. Det udvider dansk erhvervslivs muligheder for at få finansieret samarbejder mellem danske og afrikanske virksomheder.
- Der etableres et regionalt innovationscenter i Kenya i 2026 for at facilitere samarbejder inden for innovation og entreprenørskab. Innovationscenteret skal understøtte spirende initiativer og start-ups.

➤ **Øget indsats for klimatilpasning og støtte til retfærdig, grøn omstilling i Afrika**

- Der planlægges afsat mere end 1 mia. kr. til nye vandindsatser i Afrika over de kommende år, herunder 425 mio. kr. i 2025. Indsatserne skal øge modstandsdygtighed overfor klimaforandringer. Vandområdet er et godt eksempel på en dansk styrkeposition, hvor danske myndigheder og virksomheder har meget at byde ind med. Midlerne går bl.a. til bedre drikkevandsforsyning og klimatilpasning i Sydafrika og øget adgang til rent drikkevand i lavindkomstråder i Ghana.
- Afrikanske lande har store behov for velfungerende kølekæder for at øge fødevarer sikkerhed, og det er et område, hvor Danmark og dansk erhvervsliv har betydelige kompetencer. Som led i et øget fokus på klimatilpasning vil regeringen i 2025 se på muligheder for, hvordan Danmark kan bidrage til at styrke opbygningen af kølekæder for landbrugsvarer i Afrika.

➤ **Reduktion af irregulær migration og forebyggelse af flytningestrømme**

- For at reducere irregulær migration vil Danmark bidrage til at styrke EU's migrationspartnerskaber med oprindelses- og transitlande. Der iværksættes tre nye, flerårige migrationsprogrammer for samlet mere end 1 mia. kr., hvoraf størstedelen vil blive implementeret i Afrika. Programmerne vil bl.a. fokusere på kapacitetsopbygning af immigrations- og grænsemyndigheder i Afrika og i at håndtere irregulære migranter og flygtninge langs de tre middelhavsruiter.

➤ **Styrket udveksling**

- For at styrke båndene mellem Danmark og afrikanske lande skal udveksling prioriteres højere. Et pilotprogram fra 2023 via Danida Fellowship Center videreføres, mens et nyt samarbejdsprogram på 30 mio. kr. for viden og innovation planlægges igangsat i 2025. Det nye program forventes at fokusere på øget udveksling samt partnerskaber mellem danske og afrikanske universiteter.
- Det vil blive undersøgt, hvordan Danmark kan gøre mere for at flere afrikanske studerende kan komme på studieophold i Danmark og Europa. F.eks. gennem udnyttelsen af EU-midler, der er til rådighed til uddannelsessamarbejde med afrikanske lande, kortere ophold som fx sommerskole eller enkeltkurser og/eller flere ph.d.-ophold.

➤ **Opbakning til afrikansk lederskab og kapacitet til at håndtere sikkerhedsudfordringer**

- Som led i et styrket engagement gennem EU ønsker regeringen fra 2025 at bidrage til EU's militære træningsmission i Somalia. Udsendelse af to stabsofficerer skal bidrage med planlægning, rådgivning eller træning af de somaliske sikkerhedsstyrker. Det vil være det første danske bidrag til en militær EU-træningsmission.
- For at støtte op om nationale og regionale løsninger, der forankrer ejerskabet i Afrika, planlægges den næste fase af Afrikaprogrammet for Fred og Bæredygtighed i 2024-2028 fordoblet fra 200 mio. kr. til 400 mio. kr. Programmet skal understøtte afrikanske løsninger inden for fred og bæredygtig udvikling og vil bl.a. styrke Danmarks engagement med og støtte til den videre kapacitetsopbygning af den Afrikanske Union og ECOWAS.
- For at imødegå desinformation i Afrika vil rammen for Freds- og Stabilitetsfonden blive forøget med 25 mio. kr. i 2025 fra det tidligere niveau på 425 mio. kr.

➤ **Forøget gensidig forståelse af kulturer**

- Indsatsen på kulturområdet skal styrkes, hvorfor der fra 2025 og frem planlægges afsat 50 mio. kr. årligt til indsatser i Afrika. Kulturindsatsen skal bidrage til at understøtte den gensidige forståelse for kulturer og værdier mellem Danmark og afrikanske lande.
- Derudover vil konkrete indsatser for at bevare den fælles dansk-afrikanske historie og fremme interkulturel dialog løbende blive prioriteret. På basis af dialog med Kenya vil et projekt om renovering af Karen Blixen-huset i Nairobi f.eks. blive igangsat.